

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่าย
ลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1
INFORMATION TECHNOLOGY LEADERSHIP OF SCHOOL
ADMINISTRATORS IN LIGNITE NETWORK GROUP 2, LAMPANG
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE

¹สุวิทย์ ตับไหว, ²สารโรจน์ แก้วอรุณ, ³สุดาภรณ์ สืบสุติน, และ ⁴สุดา เนตรสว่าง

¹Suwit Tubwai, ²Sarod Kaew arun, ³Sudaporn Suebsutin
and⁴Suda Netsawang

มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่, ประเทศไทย

North-Chiang Mai University, Thailand

¹g663302066@northcm.ac.th, ²s sarod@northcm.ac.th, ³Suebsutin@gmail.com
and ⁴Sudanet35@hotmail.com

Received: February 13, 2025; **Revised:** February 28, 2025; **Accepted:** February 30, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 รูปแบบการวิจัยผสมผสาน ประชากรที่ศึกษา ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 80 คน และกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่น 0.98 และแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัด

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่

²อาจารย์ ดร. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่

³อาจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่

⁴อาจารย์ ดร. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะสังคมศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยนอร์ท เชียงใหม่

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม ควรพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้บริหารโรงเรียน ควรมีวิสัยทัศน์มองไกลถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ต้องมีความรู้เกี่ยวกับซอฟต์แวร์และแพลตฟอร์มที่ช่วยบริหารโรงเรียนและสนับสนุนการเรียนรู้ ควรสนับสนุนแพลตฟอร์มออนไลน์ให้ครู ควรต้องเป็นตัวอย่างในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานและสื่อสารภายในองค์กรสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของการใช้ ICT

คำสำคัญ : ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ, แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aims to study leadership and approaches for developing information technology leadership among school administrators in the Lignite 2 network under the jurisdiction of the Lampang Primary Educational Service Area Office 1. The research design was mixed. The population studied was 80 school administrators and teachers, and the target group was 5 experts. The research instruments were a questionnaire with a reliability of 0.98 and an interview form. Data were analyzed by finding frequency, percentage, mean, standard deviation, and content analysis. The research results found that information technology leadership among school administrators in the Lignite 2 network under the jurisdiction of the Lampang Primary Educational Service Area Office 1. Overall, it is at a high level. Guidelines for developing IT leadership of school administrators found that School administrators must be good examples in developing technology ethically. They should develop IT skills to use in school management. They should have a vision to use technology to improve the quality of education. They should have knowledge of software and platforms that help manage schools and support learning. They should support online platforms for teachers. They should be

examples in using technology in management and internal communication to inspire and motivate school personnel to see the benefits of using ICT.

Keywords: Information Technology Leadership, Guidelines for Developing Information Technology Leadership, School Administrators

บทนำ

ภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา มีบทบาทสำคัญในยุคดิจิทัล ผู้บริหารต้องสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อบริหารจัดการสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นสมรรถนะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ปัจจุบันการจัดการเรียนการสอนพึ่งพาเทคโนโลยีผ่านแอปพลิเคชันและระบบออนไลน์ เพื่อให้การเรียนรู้ดำเนินไปได้อย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในช่วงวิกฤต เช่น การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อโคโรนา 2019 ที่ส่งผลให้ต้องใช้เทคโนโลยีเป็นช่องทางหลักในการสอน วัสดุ และประเมินผล นอกจากบทบาทสำคัญของเทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนแล้ว งานวิจัยยังพบว่าภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (นิศาชล บารุงภักดี, 2563) โดยองค์ประกอบสำคัญ เช่น วิสัยทัศน์ การวางแผน และการพัฒนาวิชาชีพ สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลของโรงเรียนได้ถึงร้อยละ 53.00 (ทรัพย์ศิริญ จันทักษ์, 2561) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารที่มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีสามารถเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร ส่งผลดีต่อทั้งผู้เรียนและสถานศึกษา (บรรจบ บุญจันทร์, 2554)

เพื่อให้การบริหารการศึกษาเป็นไปในทิศทางที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี รัฐบาลจึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาผ่านเทคโนโลยี ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนประเทศ โดยนโยบายทางการศึกษา เช่น พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเป็นแนวทางหลักในการปฏิรูปการศึกษา ทั้งยังสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579 ที่เน้นการส่งเสริมสื่ออิเล็กทรอนิกส์เพื่อสร้างโอกาสและความเท่าเทียมทางการศึกษา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2560) นอกจากนี้ กระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อขยายโอกาสการศึกษาและพัฒนาเทคโนโลยีดิจิทัลให้สามารถส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ได้ให้ความสำคัญกับการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนใน

ศตวรรษที่ 21 งานวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีมีบทบาทสำคัญในการบริหารเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ซึ่งต้องอาศัยความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร และขับเคลื่อนสถานศึกษาไปสู่เป้าหมายที่กำหนด อย่างไรก็ตาม การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารสถานศึกษา ยังเผชิญกับความท้าทายหลายประการ จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนบ้านวังตม บ้านทาน และกอรวกพิทยาสรรค์ พบว่าปัญหาหลักของภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีคือการใช้งานอย่าง รับผิดชอบ เคารพกฎหมายและจริยธรรม รวมถึงการส่งเสริมบุคลากรให้ใช้เทคโนโลยีเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการทำงาน ผู้นำที่มีทักษะด้านเทคโนโลยีต้องมีความคิดสร้างสรรค์ กระตือรือร้น และ สามารถสื่อสารแนวทางการพัฒนาด้านเทคโนโลยีกับบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ควรมิวิสัยทัศน์ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ICT) ตระหนักถึงผลกระทบของเทคโนโลยีต่อการศึกษา และสามารถนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหาร การสอน และการประเมินผล เพื่อให้เกิด ประสิทธิภาพสูงสุดในการพัฒนาสถานศึกษา จากข้อค้นพบเหล่านี้ สะท้อนให้เห็นว่าภาวะผู้นำด้าน เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาไม่ได้เป็นเพียงปัจจัยสนับสนุนการบริหารจัดการ แต่ยังมีบทบาท สำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาและขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นแนวทางสำคัญที่ ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการสอน เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงให้ความสนใจศึกษาภาวะผู้นำด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหาร สถานศึกษาในเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 เพื่อทำความเข้าใจบทบาทของเทคโนโลยีในการบริหารและแนวทางการพัฒนาสถานศึกษาให้ สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงทางดิจิทัลในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่าย ลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1
2. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 ปีการศึกษา 2567 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ครูผู้สอน จำนวน 75 คน รวมทั้งหมด 80 คน ศึกษาจากประชากรทั้งหมด (ระบบสารสนเทศสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 ปีการศึกษา 2567)

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เลือกแบบเจาะจง จำนวน 5 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ใช้กรอบแนวคิดที่ได้จากการสังเคราะห์องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ ตามแนวคิดของ จิราพัชร ใฝ่ภูมิพันธ์ (2565) ,ศุภย์พัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยี (2562) ,วสันต์ชัย สดคมขำ (2563) ,บรรจบ บุญจันทร์ (2554) ,ขวลิต เกิดทิพย์ (2553) ,เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) ,ชลันธร ปานอ่ำ (2567:23) มาสรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งมีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ 6 ด้าน คือ 1) ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี 2) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร 3) ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยี 4) ด้านการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา 5) ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอนและ 6)การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วย

3.1 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามรูปแบบของ (Likert) โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) โดยค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งหมด เท่ากับ 0.98

3.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เกี่ยวกับแนวทางการภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปผลข้อมูลและนำเสนอโดยวิธีเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

1. ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษา ในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 โดยรวมและรายด้าน

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศ		\bar{X}	SD.	ระดับ
1.	การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี	3.79	0.58	มาก
2.	การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร	3.63	0.63	มาก
3.	การมีวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยี	3.57	0.59	มาก
4.	การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา	3.82	0.58	มาก
5.	การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน	3.81	0.54	มาก
6.	การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT	3.63	0.58	มาก
รวม		3.71	0.58	มาก

จากตาราง 1 พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปางเขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ การรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ($\bar{X}=3.82$) รองลงมา คือ การใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.81$) การมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X}=3.79$) การใช้เทคโนโลยีในการบริหาร ($\bar{X}=3.63$) การสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT ($\bar{X}=3.63$) และการมีวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยี ($\bar{X}=3.57$)

2. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1

2.1 ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม เช่น การให้เครดิตแหล่งข้อมูล การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์และการเคารพความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล สนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะไม่ใช่เพียงเพื่อความบันเทิงหรือผลประโยชน์ส่วนตัว มีการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นจริยธรรมทางเทคโนโลยีให้เป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารโรงเรียนและมีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับจริยธรรมดิจิทัลให้กับบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้ทุกคนเข้าใจหลักจรรยาบรรณในการใช้เทคโนโลยีในโรงเรียน

2.2 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี ให้มีความสามารถในการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน เช่น ระบบบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อช่วยในการตัดสินใจและเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารภายในสถานศึกษา การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล เช่น แอปพลิเคชันประชุมออนไลน์และระบบสื่อสารภายใน จะช่วยลดระยะเวลาในการบริหารจัดการและเพิ่มความคล่องตัว มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารบุคลากร การจัดเก็บและบริหารข้อมูลบุคลากรผ่านระบบดิจิทัลช่วยให้สามารถวางแผนพัฒนาบุคลากรได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงบประมาณและทรัพยากร ระบบบัญชีดิจิทัลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ช่วยลดต้นทุน ลดการใช้ทรัพยากรและเพิ่มความโปร่งใสในการบริหารโรงเรียนและใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหารเชิงนโยบาย นำ Data Analytics มาใช้เพื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและปรับปรุงหลักสูตรช่วยให้สามารถบริหารโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบและมีหลักฐานเชิงข้อมูลรองรับ

2.3 ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาต้องตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในการศึกษา ผู้บริหารต้องมีวิสัยทัศน์ที่มองไกลถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา แม้จะมีข้อจำกัดด้านทรัพยากร ก็ควรหาแนวทางใช้เทคโนโลยีฟรีหรือต้นทุนต่ำที่สามารถนำมาปรับใช้ รู้จักการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ผู้นำต้องส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษามากขึ้น โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็กที่ขาดแคลนครูในบางสาขาวิชา สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดรับเทคโนโลยี ผู้นำต้องกระตุ้นให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีและส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลผ่านการอบรมหรือแลกเปลี่ยนความรู้กับโรงเรียนอื่น นำเทคโนโลยีมาบริหารโรงเรียน นอกจากใช้ในห้องเรียนแล้ว ผู้นำต้องมองไกลถึงการใช้เทคโนโลยีในระบบสารสนเทศโรงเรียน เช่น การจัดการข้อมูลนักเรียนและงบประมาณ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารงานโรงเรียนและรู้จักใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ผู้บริหารต้องเลือกใช้เทคโนโลยีให้

เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ เช่น ใช้โซเชียลมีเดียในการประชาสัมพันธ์ หรือใช้แอปพลิเคชันสื่อสารกับผู้ปกครองเพื่อลดช่องว่างระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

2.4 ด้านการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารต้องมีความรู้เกี่ยวกับซอฟต์แวร์และแพลตฟอร์มที่ช่วยบริหารโรงเรียนและสนับสนุนการเรียนรู้ เช่น ระบบจัดเก็บข้อมูลนักเรียน และแพลตฟอร์มการเรียนออนไลน์ มีการส่งเสริมการพัฒนาทักษะ ICT ของบุคลากร ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูและบุคลากรพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี เช่น การอบรมออนไลน์หรือการเข้าร่วมเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ต้องเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก ในโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ควรเลือกใช้แพลตฟอร์มที่มีต้นทุนต่ำหรือใช้ฟรี เช่น Google Classroom หรือแอปพลิเคชันสื่อสารเพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการส่งเสริมความปลอดภัยไซเบอร์และจริยธรรมดิจิทัล ผู้บริหารต้องมีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางไซเบอร์ การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล และการใช้งานสื่อออนไลน์อย่างมีจริยธรรม เพื่อนำไปถ่ายทอดให้กับครูและนักเรียน และต้องเปิดรับเทคโนโลยีใหม่ๆ และนวัตกรรมทางการศึกษา ผู้บริหารควรทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงระบบบริหารโรงเรียน เช่น การใช้ระบบจัดเก็บเอกสารออนไลน์ หรือ AI เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียน เพื่อช่วยในการตัดสินใจและบริหารงานโรงเรียนอย่างแม่นยำขึ้น

2.5 ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ผู้บริหารควรสนับสนุนการใช้แพลตฟอร์ม เช่น Google Classroom, Microsoft Teams หรือ Zoom เพื่อช่วยให้ครูสามารถบริหารจัดการการเรียนการสอนและติดตามพัฒนาการของนักเรียนได้สะดวกขึ้น มีการสนับสนุนในเรื่องการพัฒนาสื่อการสอนดิจิทัลเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียน สื่อดิจิทัล เช่น วิดีโอการสอน เกมการศึกษา และแอปพลิเคชันอินเทอร์แอคทีฟ มีบทบาทสำคัญในการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นผ่าน e-Learning โรงเรียนขนาดเล็กสามารถใช้ระบบ e-Learning และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์หรือเว็บไซต์เรียนฟรีอื่นๆ เพื่อให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ใช้เทคโนโลยีเพื่อลดภาระของครูและเพิ่มประสิทธิภาพการประเมินผล ระบบการวัดผลออนไลน์ และการใช้ AI เพื่อช่วยวิเคราะห์พัฒนาการของนักเรียน สามารถช่วยลดภาระของครู ทำให้ครูสามารถมุ่งเน้นไปที่การสอนและพัฒนาให้นักเรียนได้ดียิ่งขึ้นและสนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารต้องจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือส่งเสริมให้ครูเรียนรู้จากเครือข่ายโรงเรียนที่มีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี เพื่อให้สามารถนำแนวทางที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ได้จริง

2.6 ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT ผู้บริหารต้องเป็นตัวอย่างในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานและสื่อสารภายในองค์กร เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของการใช้ ICT มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการใช้ ICT ในโรงเรียน โรงเรียนต้องมีนโยบายที่ชัดเจนในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี เช่น การกำหนดให้มีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสารและประเมินผลการเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะเทคโนโลยีของบุคลากร มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการให้รางวัลแก่บุคลากรที่ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ เป็นแนวทางสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมการใช้ ICT ในโรงเรียน พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารต้องวางแผนและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ดิจิทัล และซอฟต์แวร์ที่สนับสนุนการบริหารและการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถใช้ ICT ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการใช้เทคโนโลยี โรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ระบบติดตามผลการเรียน แอปพลิเคชันสื่อสาร หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้การใช้ ICT เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมโรงเรียน

อภิปรายผล

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษามีคุณลักษณะเด่นที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญต่อองค์กร มีการสร้างแรงจูงใจไม่ใช่แรงจูงใจทางวัตถุ และเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่เน้นความมีประสิทธิภาพ (Effectiveness) ซึ่งส่งผลให้เกิดความสำเร็จหรือความล้มเหลวขององค์กร ซึ่งสอดคล้องกับกิตติกร ธรรมกิจวัฒน์ (2562) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสิ่งที่ส่งผลกระทบต่อผู้ร่วมงาน องค์กรหรือสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความสำเร็จหรือความล้มเหลวเป็นคุณสมบัติที่ผู้บริหารพึงมี โดยจะจะต้องรู้จักเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น รวมถึงการ ทำให้สมาชิกภายในองค์กรเกิดความพึงพอใจ ร่วมมือ ร่วมแรงและร่วมใจในการดำเนินงานในองค์กร ประสบความสำเร็จไปสู่จุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ ทั้งนี้ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ ความสามารถในการบริหารงาน เพื่อลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้นในองค์กร เนื่องจากในการทำงานในองค์กรที่ประกอบด้วยบุคคลหลาย ๆ คน ปฏิเสธไม่ได้ในเรื่องของแนวคิดหรือมุมมองที่แตกต่างกัน ผู้บริหาร

ต้องมีวิธีหรือหลักการในการบริหารงานซึ่งสอดคล้องกับจุฑาธิปต์ ทัพไทย (2560) อีกทั้งสุกัญญา แซ่มซ้อย (2558) ได้กล่าวไว้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีจะมีความรู้ความเข้าใจในการใช้เทคโนโลยีเพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้และการจัดการในสถานศึกษา มีวิสัยทัศน์และเป็นผู้ดำเนินการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องนำ เทคโนโลยีมาบูรณาการใช้ในการจัดการศึกษาและการทำงานภายในสถานศึกษาได้อย่างสอดคล้องกับ สภาพบริบทและความต้องการของผู้เรียน ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และส่งเสริมให้ครูและผู้เรียนมีความมั่นใจในการใช้เทคโนโลยี และใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีความรอบรู้ และรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี โดยคำนึงถึงหลักจริยธรรมในการใช้สื่อและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม เมื่อพิจารณา พบว่า

1. ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการปกป้องข้อมูลส่วนบุคคลของผู้เรียนและบุคลากร รองลงมาคือ ผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักถึงผลกระทบของการเผยแพร่ข้อมูลอันเป็นเท็จจากการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและอันดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารสถานศึกษามีความรับผิดชอบในการใช้เทคโนโลยีอย่างเคารพกฎหมายและจริยธรรมทางสังคม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาคือต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนเกี่ยวกับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคลสนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะไม่ใช่เพียงเพื่อความบันเทิงหรือผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม เช่น การให้เครดิตแหล่งข้อมูล การไม่ละเมิดลิขสิทธิ์และการเคารพความเป็นส่วนตัวของผู้อื่นและยังเป็นการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นจริยธรรมทางเทคโนโลยีให้เป็นพื้นฐานสำคัญของการบริหารโรงเรียน มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลสอดคล้องกับเพ็ญศิริ สมเรือน (2560) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารที่อยู่ในระดับมากต้องมีจริยธรรมในด้านความไว้วางใจมีความยุติธรรม มีการเอาใจใส่และความซื่อสัตย์

2. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการจัดการเอกสารและข้อมูลของสถานศึกษา รองลงมาคือ ผู้บริหารมองเห็นความสำคัญของการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในสถานศึกษาเพื่อสร้างความ

ได้เปรียบในการแข่งขันและอันดับสุดท้ายคือผู้บริหารใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารและประสานงานกับบุคลากรในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การใช้เทคโนโลยีในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี ให้มีความสามารถในการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน เช่น ระบบบริหารจัดการโรงเรียน เพื่อช่วยในการตัดสินใจและเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กร ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาภายในสถานศึกษา การใช้แพลตฟอร์มดิจิทัล จะช่วยลดระยะเวลาในการบริหารจัดการและเพิ่มความคล่องตัว มีการใช้เทคโนโลยีในการบริหารบุคลากร การจัดเก็บและบริหารข้อมูลบุคลากรผ่านระบบดิจิทัล นำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงบประมาณและทรัพยากร ระบบบัญชีดิจิทัลและเอกสารอิเล็กทรอนิกส์ ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการบริหารเชิงนโยบาย นำ Data Analytics มาใช้เพื่อวิเคราะห์ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนและปรับปรุงหลักสูตรช่วยให้สามารถบริหารโรงเรียนได้อย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับ เอกชัย กี่สุขพันธ์ (2559) พบว่า การใช้เทคโนโลยีในการบริหารสถานศึกษาจะต้องมีการจัดการโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ เพื่อสนับสนุนอย่างเพียงพออบรมพัฒนาทักษะของบุคลากรทุกคน ผู้บริหารทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม

3. ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยี ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดประเด็นและระดับปานกลางสี่ประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือผู้บริหารให้ความสำคัญกับการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะในการใช้เทคโนโลยี รองลงมาคือ ผู้บริหารตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีและอันดับสุดท้ายคือ ผู้บริหารมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาและผู้บริหารมีความกระตือรือร้น อยากรู้อยากเห็นในการเรียนรู้เทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้ในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า วิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาต้องมองไกลถึงการนำเทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาแม้จะมีข้อจำกัดด้านทรัพยากรก็ควรหาแนวทางใช้เทคโนโลยีฟรีหรือต้นทุนต่ำมาปรับใช้ รู้จักการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ส่งเสริมการใช้สื่อดิจิทัลและแพลตฟอร์มการเรียนรู้ที่เข้าถึงได้ง่าย เพื่อช่วยให้นักเรียนได้รับโอกาสทางการศึกษามากขึ้น กระตุ้นให้บุคลากรมีทัศนคติที่ดีต่อเทคโนโลยีและส่งเสริมการพัฒนาทักษะดิจิทัลผ่านการอบรมหรือแลกเปลี่ยนความรู้กับโรงเรียนอื่น อีกทั้งมีการใช้เทคโนโลยีระบบสารสนเทศโรงเรียนและรู้จักใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนเลือกใช้เทคโนโลยีให้

เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีอยู่ สอดคล้องกับ ชลันธร ปานอ่ำ (2566 : 25) พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานครเขต 2 อยู่ในระดับมาก มีผลทำให้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานครเขต 2 ในด้านการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมากและการปฏิบัติงานทั่วไปอยู่ในระดับมากที่สุด

4. ด้านการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ท่านเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยี ICT เพื่อการศึกษา รองลงมาคือ ท่านสามารถนำเทคโนโลยี ICT มาประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนได้ และอันดับสุดท้ายคือท่านติดตามข่าวสารและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาอยู่เสมอ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความรู้เกี่ยวกับซอฟต์แวร์และแพลตฟอร์มที่ช่วยบริหารโรงเรียนและสนับสนุนการเรียนรู้ มีการสนับสนุนให้ครูและบุคลากรพัฒนาความรู้ด้านเทคโนโลยี เช่น การอบรมออนไลน์หรือการเข้าร่วมเครือข่ายแลกเปลี่ยนความรู้ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รู้จักเลือกใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมกับโรงเรียนขนาดเล็ก ในโรงเรียนที่มีข้อจำกัดด้านงบประมาณ ควรเลือกใช้แพลตฟอร์มที่มีต้นทุนต่ำหรือใช้ฟรี เช่น Google Classroom หรือแอปพลิเคชันสื่อสาร เพื่อให้สามารถใช้เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความปลอดภัยไซเบอร์และจริยธรรมดิจิทัล ผู้บริหารต้องมีความรู้เกี่ยวกับความปลอดภัยทางไซเบอร์ การปกป้องข้อมูลส่วนบุคคล และการใช้งานสื่อออนไลน์อย่างมีจริยธรรมกับครูและนักเรียน อีกทั้งยังมีความสนใจในการทดลองใช้เทคโนโลยีใหม่ๆ เพื่อปรับปรุงระบบบริหารโรงเรียน สอดคล้องกับ อรพรรณ ตูจันทา (2565) พบว่า ผู้บริหารและครูควรนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้อำนวยความสะดวก การประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การตรวจสอบและจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศ การปฏิบัติงานของครู การจัดหาและการใช้โปรแกรมเทคโนโลยีสารสนเทศในการตรวจสอบการดำเนินงาน

5. ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากทุกประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ ท่านใช้เทคโนโลยีในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ

ของผู้เรียน รองลงมาคือ ท่านเห็นความสำคัญของการพัฒนาตนเองด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และอันดับสุดท้ายคือท่านใช้เทคโนโลยีในการนำเสนอเนื้อหาบทเรียนกับท่านใช้เทคโนโลยีในการสื่อสารกับผู้เรียนและผู้ปกครอง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสนับสนุนการใช้แพลตฟอร์ม เช่น Google Classroom, Microsoft Teams หรือ Zoom ช่วยให้ครูสามารถบริหารจัดการการเรียน การสอนและติดตามพัฒนาการของนักเรียนได้สะดวกขึ้น มีการสนับสนุนในเรื่องการพัฒนาสื่อ การสอนดิจิทัลเพื่อเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียน สื่อดิจิทัล เช่น วิดีโอการสอน เกมการศึกษา และ แอปพลิเคชันอินเทอร์แอคทีฟ มีบทบาทสำคัญในการช่วยกระตุ้นให้นักเรียนเกิดความสนใจและมี ส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่นผ่าน e-Learning โรงเรียนขนาดเล็ก สามารถใช้ระบบ e-Learning และแหล่งเรียนรู้ออนไลน์หรือเว็บไซต์เรียนฟรีอื่นๆ เพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา ใช้เทคโนโลยีเพื่อลดภาระของครูและเพิ่มประสิทธิภาพการ ประเมินผล ระบบการวัดผลออนไลน์ และการใช้ AI เพื่อช่วยวิเคราะห์พัฒนาการของนักเรียนและมีการ สนับสนุนให้ครูพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี ผู้บริหารต้องจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ หรือส่งเสริมให้ ครูเรียนรู้จากเครือข่ายโรงเรียนที่มีความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับ สุกัญญา แซ่ม้อย (2558) พบว่า การจัดการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้เรียนกลายเป็นพลเมืองในยุคดิจิทัล (Digital Citizenship) ที่มีคุณภาพนั้น ผู้บริหารโรงเรียนมีความจำเป็นที่จะต้องรู้และเข้าใจบริบทของ โรงเรียนในศตวรรษที่ 21 นี้เป็นอย่างดี รวมทั้งต้องมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีเหล่านี้เข้าไปสู่ห้องเรียน และโรงเรียนได้อย่างเหมาะสม โดยเริ่มจากการยอมรับเทคโนโลยีและการ เปลี่ยนแปลงตั้งแต่ในระดับบุคคล (Concerns-Based Adoption Model: CBAM) ของผู้บริหาร และครู จากนั้นก็ส่งเสริมให้ครูบูรณาการความรู้ในศาสตร์การสอน เนื้อหา และเทคโนโลยีไปใช้ในการ จัดการเรียน การรู้ใน ห้องเรียน (Technological Pedagogical Content Knowledge: TPACK) และการนำเทคโนโลยีสู่การจัดการโรงเรียนในศตวรรษที่ 21 ให้มีประสิทธิภาพด้วยภาวะผู้ ทำทางเทคโนโลยี (Technology Leadership)

6. ด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT พบว่า ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศและแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของ ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ลำปาง เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า อยู่ในระดับมากห้า ประเด็นและระดับปานกลางสามประเด็น เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก คือ บุคลากรในสถานศึกษาให้ความร่วมมือในการนำ ICT มาใช้ในการสื่อสารระหว่างกระบวนการ ทำงาน รองลงมาคือ มีการแบ่งปันความรู้และประสบการณ์ในการใช้ ICT ในหมู่บุคลากรและอันดับ สุดท้ายคือ ผู้บริหารให้ความสำคัญ มีการผลักดันและสนับสนุนการใช้ ICT ในทุกระบวนการ

ทำงานของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารเป็นตัวอย่างในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานและสื่อสารภายในองค์กร สร้างแรงบันดาลใจและกระตุ้นให้บุคลากรในโรงเรียนเห็นถึงประโยชน์ของการใช้ ICT กำหนดนโยบายและมาตรฐานการใช้ ICT ในโรงเรียนที่ชัดเจนในการสนับสนุนการใช้เทคโนโลยี เช่น การกำหนดให้มีระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการ และการใช้แพลตฟอร์มดิจิทัลในการสื่อสารและประเมินผลการเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาทักษะเทคโนโลยีของบุคลากร จัดอบรมเชิงปฏิบัติการ การสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) และการให้รางวัลแก่บุคลากรที่ใช้เทคโนโลยีอย่างสร้างสรรค์ มีการวางแผนและจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต อุปกรณ์ดิจิทัล และซอฟต์แวร์ที่สนับสนุนการบริหารและการเรียนการสอน เพื่อให้สามารถใช้ ICT ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสนับสนุนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการใช้เทคโนโลยี เปิดโอกาสให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการใช้เทคโนโลยีผ่านช่องทางต่างๆ เช่น ระบบติดตามผลการเรียน แอปพลิเคชันสื่อสาร หรือแพลตฟอร์มการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อให้การใช้ ICT เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมโรงเรียน สอดคล้องกับ จิราพัชร ไผ่ฉิมพันธ์ (2565) พบว่า การอำนวยความสะดวกในด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างองค์กร ให้เทคโนโลยีที่แปลกใหม่ รู้จักการนำเทคโนโลยีไปประยุกต์ใช้สร้างกลยุทธ์วิสัยทัศน์ มีความคิดสร้างสรรค์ มีการพัฒนาแหล่งทรัพยากรทางเทคโนโลยี ให้การสนับสนุนบรรยากาศการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างสะดวก สร้างแรงผลักดันให้กับบุคลากรในการใช้เทคโนโลยี ส่งเสริมสนับสนุนให้บูรณาการเทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีสารสนเทศของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มเครือข่ายลิกไนต์ 2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า ด้านการมีจริยธรรมในการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้เทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม เคารพความเป็นส่วนตัวของผู้อื่น มีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจน เกี่ยวกับการใช้ข้อมูลส่วนบุคคล ด้านการใช้เทคโนโลยีในการบริหาร ผู้บริหารควรพัฒนาทักษะด้านเทคโนโลยี ให้มีความสามารถในการใช้ระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารโรงเรียน ส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีเพื่อการสื่อสารภายในสถานศึกษา ด้านการมีวิสัยทัศน์ในการใช้เทคโนโลยี ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของเทคโนโลยีในการศึกษา ต้องมีวิสัยทัศน์ที่มองไกลถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาควรหาแนวทางใช้เทคโนโลยีฟรีหรือต้นทุนต่ำที่สามารถนำมาปรับใช้ รู้จักการบูรณาการเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ด้านการรู้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาความรู้พื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ต้องมีความรู้

เกี่ยวกับซอฟต์แวร์และแพลตฟอร์มที่ช่วยบริหารโรงเรียนและสนับสนุนการเรียนรู้ มีการส่งเสริมการพัฒนาทักษะ ICT ของบุคลากร ผู้บริหาร ด้านการใช้เทคโนโลยีในการจัดการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการใช้แพลตฟอร์มการเรียนรู้ออนไลน์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการสอน ผู้บริหารควรสนับสนุนการใช้แพลตฟอร์ม และด้านการสร้างวัฒนธรรมการทำงานและบรรยากาศสถานศึกษาให้มีการใช้ ICT ผู้บริหารต้องเป็นตัวอย่างในการใช้เทคโนโลยีในการบริหารงานและสื่อสารภายในองค์กร มีการกำหนดนโยบายและมาตรฐานการใช้ ICT ในโรงเรียน

เอกสารอ้างอิง

- บรรจบ บุญจันทร์. (2554). *โมเดลสมการโครงสร้างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารโรงเรียนขั้นพื้นฐาน*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- จิราพัชร ใฝ่ดูมิพันธ์. (2565). *การวิเคราะห์องค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.
- เจษฎา ขวนะไพศาล. (2563). *แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มสหวิทยาเขตทวารวดี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุพรรณบุรี*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ชวลิต เกิดทิพย์. (2550). *รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางเทคโนโลยีการศึกษาสำหรับผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคใต้*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- ชลันธร ปานอ่ำ. (2566). *ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2*, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ปิลันธน์ วีระภักทรกุล. (2560). *รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดบุรีรัมย์*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วสันต์ชัย สดคมขำ. (2563). *ภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยีของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบูรณาการเทคโนโลยีและเจตคติต่อการใช้เทคโนโลยีของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1*. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

เอกชัย กี่สุขพันธ์. (2559). *การบริหารสถานศึกษายุคดิจิทัล (School Management in Digital Era)*. สืบค้นเมื่อ 3 กรกฎาคม 2567, จาก

<https://www.trueplookpanya.com/dhamma/content/52232>

Center for Advanced Study of Technology Leadership in Education (CASTLE).

(2009). Principal Technology Leadership Assessment. Retrieved March 23, 2021, from <https://schooltechleadership.org>.